

COVID-19 MEÐGANGA, BRJÓSTAGJÖF OG BÓLUSETNING

Margt er enn óljóst hvað varðar hegðun, smit og sýkingaáhrif Covid-19. Barnshafandi konur hafa sömu líkur á að smitast af Coronaveirunni sem veldur Covid-19 og jafnöldrur sem ekki eru barnshafandi. Barnshafandi konur eru á þeim aldri sem veikist síður alvarlega en þeir sem eldri eru. Nú er talið að barnshafandi kona sem fær Covid-19 sé líklegri til að þurfa gjörgæslumeðferð, sérstaklega ef hún hefur aðra sjúkdóma.

Veiran leiðir ekki til fósturláta svo vitað sé eða smitar fóstur á meðgöngu.

Upplýsingar um veiruna er að finna á vef Embættis Landlæknis og er þar jafnframt að finna allt er lýtur að smitvörnum og almennum leiðbeiningum: <https://www.covid.is/>

Einnig eru góðar upplýsingar hjá Heilsugæslunni:

<https://www.facebook.com/watch/?v=221429438982082>

Upplýsingar sem snerta barnshafandi konur og fæðingarþjónustu er að finna á vef Landspítala:

<https://www.landspitali.is/sjuklingar-adstandendur/hagnytar-upplýsingar/sykingavarnir-/spurt-og-svarad-um-covid-19-medganga-og-faeding/>

SMITVARNIR

Sömu leiðbeiningar gilda fyrir barnshafandi konur og konur með barn á brjósti og gilda fyrir almenning.

Skynsamlegt er að halda góðri fjarlægð frá öðrum og gæta vel að hreinlæti.

Ekki ætti að mæta í bókaðan tíma ef konan hefur einhver einkenni eins og kvef, hósta eða hita heldur láta vita af því símleiðis. Sama gildir um ómun, aðrar skoðanir og komu á fæðingadeild.

Leiðbeiningar um fylgdarmann eru mismunandi eftir stofnunum og sóttvarnarreglum hverju sinni.

Mikilvægt er að kynna sér hvað gildir því reglur geta breyst

Mikilvægt er að draga úr gestakomum til að forðast smit.

KONUR Í SÓTTKVÍ

Barnshafandi konur sem ættu að fara í mæðraskoðun á þeim tíma sem sóttkvíin varir geta haft samband við sína heilsugæslustöð og fengið símtal við ljósmóður og fyrirkomulag mæðraverndar skipulagt.

Barnshafandi konur sem byrja í fæðingu eiga að hafa samband við fæðingadeild og láta vita að þær séu í sóttkví.

SMIT EÐA GRUNUR UM SMIT

Allar konur sem eru í sóttkví og fá einkenni eru meðhöndlaðar þegar þær koma í fæðingu eins og um smit sé að ræða.

Smitaðar konur verða í umsjón lækna og ljósmæðra á Covid einingu sjúkrahúss. Ef þær þurfa skoðun er það gert í samráði við þá sem annast þær.

Mikilvægt er að hringja á fæðingadeild og láta vita af einangrun þegar fæðing hefst en ekki koma beint á deildina.

BRJÓSTAGJÖF

Á þessum tímamarki eru ekki til heimildir um að vírusinn berist í brjóstamjólk. Jákvæð heilsufarsáhrif brjóstgjafar eru vel þekkt og vega upp á móti mögulegri áhættu á smitun á COVID-19 í gegnum brjóstamjólk.

Gæta þarf sérstakrar varúðar við brjóstgjöf og umönnun barnsins. Góður handþvottur er mjög mikilvægur. Alltaf skal þvo hendur fyrir brjóstgjöf og áður en pumpur og pelar eru meðhöndluð. Aðaláhættan við brjóstgjöf er nán snerting milli móður og barns þar sem loftbornir dropar geta borist frá móður til barns. Því er auk þess æskilegt að vera með maska fyrir vitum við brjóstgjöf og forðast kossa ef móðirin er með einhver einkenni. Muna að hósta/hnerra í olnbogabót eða vasaklút en ekki í hendur.

BÓLUSETNING Á MEÐGÖNGU

Mesta reynsla og góð er af notkun mRNA bóluefnanna (Comirnaty® og Covid 19 Vaccine Moderna®) fyrir barnshafandi konur, þar sem þau komu fyrst á markað. Því verða þau notuð fyrir barnshafandi konur hér á landi. Barnshafandi konur eru ekki sérstakur forgangshópur þegar verið er að bólusetja með þessum bóluefnum. Ekki er lagst gegn bólusetningu þungaðra kvenna sem þess óska. Sérstaklega gildir þetta um þær konur sem eru með áhættuþætti eða eru í starfi þar sem mælt er með bólusetningu að undangenginni ráðgjöf og upplýstri ákvörðun.

Barnshafandi konur sem eru í störfum þar sem mælt er með bólusetningu geta kynnt sér þessar upplýsingar:

<https://www.landspitali.is/sjuklingar-adstandendur/hagnytar-upplýsingar/sykingavarnir-/spurt-og-svarad-um-covid-19-fyrir-starfsfolk-landspitala/>

Hér er að finna upplýsingar um bólusetningu og bóluefni hjá Embætti Landlæknis:

[https://www.landlaeknir.is/um-embattid/greinar/grein/item43978/bolusetning-gegn-covid-19-
algengar-spurningar-og-svor](https://www.landlaeknir.is/um-embattid/greinar/grein/item43978/bolusetning-gegn-covid-19-algengar-spurningar-og-svor)

og hjá Lyfjastofnun: <https://www.lyfjastofnun.is/lyf/covid-19/comirnaty-biontech-pfizer-2/>

Hér má sjá ráðleggingar fæðingarlækna í Bretlandi: [https://www.rcog.org.uk/en/news/updated-advice-
on-covid-19-vaccination-in-pregnancy-and-women-who-are-breastfeeding/](https://www.rcog.org.uk/en/news/updated-advice-on-covid-19-vaccination-in-pregnancy-and-women-who-are-breastfeeding/)

Bláæðasegamyndun tengd bóluefnunum Astra Zenica og Jansen eru afar sjaldgæfar aukaverkanir en meðganga og fæðing auka almennt hættu á bláæðasegum og því er frekar reynt að bjóða önnur bóluefni. Astra Zenica er almennt ekki ráðlagt fyrir konur undir 55 ára aldri.

BÓLUSETNING KVENNA MEÐ BARN Á BRJÓSTI

Ekki er vitað hvort þessi bóluefni berist í brjóstamólk. Ætla má að bóluefnið verði óvirkt í meltingarvegi og því ólíklegt að virkt bóluefni berist til barnsins.

Konum með barn á brjósti má bjóða bólusetningu með þessum bóluefnum.

Ljósmeður og lækna í mæðravernd veita nánari ráðgjöf.

MÆÐRAVERND ÞÍH MAÍ 2021